

Zwanenpraat!

5 mei 2025

SPECIAL

 **80 jaar
vrijheid**

Inhoudsopgave

Over deze Zwanenpraat	2
Foto op de voorkant van deze Zwanenpraat	2
Programma 5 mei 2025	3
Menukaart Vrijheidsmaaltijd 5 mei 2025	4
Waarom ik Bevrijdingsdag vier	6
Pieter Jan Hooft, Hobreeër gesneuveld in de Javazee	9
Het leven in Hobrede in 40-45	10
Moord aan de Oostdijk	12

Over deze Zwanenpraat

Op 5 mei 2025 is het 80 jaar terug dat in Nederland de vrede werd getekend. Een bijzonder moment, juist nu er weer dreiging is van oorlog. Omdat vrijheid eigenlijk een heel bijzonder iets is, hebben een aantal Hobreeërs de handen ineengeslagen om van 5 mei 2025 in Hobrede een bijzondere dag te maken. Daar hoort ook een speciale uitgave bij. Wij hopen dat deze Zwanenpraat en de viering van Bevrijding op 5 mei 2025 bijdragen aan bewustwording van Vrijheid. *Gea, Nick, Monique, Frank, Monique, Martine en Hans.*

Foto op de voorkant van deze Zwanenpraat

Op de voorzijde staat de enige foto van het bevrijdingsfeest in 1945 van Hobrede. Mogelijk is deze foto in Oosthuizen gemaakt. De kinderen zijn v.l.n.r. Kniertje de Vries (nu 91 jaar), zij woonde waar nu Hobrede 30 en 31 gebouwd zijn, de zusjes Trijntje en Hilletje Struving woonden destijds in een boerderij ter hoogte van Hobrede 19 en 20, Marie Blaauboer, de dochter van de onderwijzer van Hobrede. Zij woonde waar nu Hobrede 21 en 22 staan en dan Marina Rijswijk. Zij woonde op Hobrede 16, waar nu de familie Wennekers woont.

Programma 5 mei 2025

Op 5 mei starten de activiteiten om 14:00 uur.

Bij het dorpshuis wordt een krokodil-springkussen geplaatst en kun je oudhollandse spelletjes doen. Het springkussen zit boordevol speelelementen zoals

glijden, klimmen en springen. Maak er een mooie dag van en waag een sprong op ons krokodilspringkussen!

Voor de kinderen en begeleiders is er koffie met gebak. Het gebak wordt gratis verstrekt, maar op=op!

In de loop van de middag wordt het in Wageningen ontstoken Vrijheidsvuur naar onder andere Hobrede gebracht. Daarbij worden ook aardappels gebracht. Aardappels die in de oorlog door Volendammerschepen van Friesland naar onder andere Amsterdam verscheept werden. Met het Vrijheidsvuur ontsteken we de barbecues.

's Avonds is de Vrijheidsmaaltijd. Het menu staat verderop in deze Zwanenpraat. De Vrijheidsmaaltijd wordt geheel door inwoners van Hobrede verzorgd en start om 17:00 uur. Deelname aan de maaltijd is gratis, consumpties zijn voor eigen rekening. Omdat er een beperkt aantal plaatsen zijn, is aanmelding noodzakelijk. Dit kan door een telefoontje of appje naar Nick Ruiter.

Menukaart Vrijheidsmaaltijd 5 mei 2025

Vrijheidsfeest 2025

In Hobrede klinkt de vrijheid zacht,
Tachtig jaar, de oorlog verslagen,
Samen vieren wij deze pracht,
Met hoop op vrede in toekomstige dagen.

Het menu voor de Vrijheidsmaaltijd 2025 is als volgt:

Vrijheidssoep

In de hongervinter van 1944-1945 heerste in grote delen van Nederland hongersnood. Bij centrale gaarkeukens kon eenmaal per dag, op vertoon van een bonnenkaart, waterige stampot of soep van aardappelschillen worden afgehaald.

De soep die wij vandaag serveren is een

Vegan groentesoep.

Piepers

De Pieperrace voor zeilschepen houdt de herinnering in ere aan hoe de Volendammer Kwakken gedurende de periode 1943-1945 werden gebruikt om aardappelen (piepers) over te zeilen vanuit Friesland. Wij verwerken de aardappelen nu in de Vrijheidsmaaltijd in lekkere

Aardappelsalade en patat

Vrijheidsvuur

Traditiegetrouw wordt in de nacht van 4 op 5 mei het Bevrijdingsvuur ontstoken op het 5 Mei-plein in Wageningen. In Wageningen is in 1945 de vrede getekend. Het Bevrijdingsvuur is hét symbool voor nationale eenheid en voor leven in vrede en vrijheid.

Saté – worstjes – hamburgers

Voedseldroppings

In april/mei 1945, aan het eind van de Hongerwinter, vonden geallieerde voedseldroppings plaats. Deze waren noodzakelijk omdat er vele honderdduizenden Nederlanders in West-Nederland al maandenlang verstoken waren van alle soorten van voedsel, waaronder Zweeds wittebrood. Op 5 mei is dit

Stokbrood

Chocolade

Stel je voor: maandenlang nauwelijks te eten hebben en dan valt met de voedseldropping chocolade uit de lucht. Hoe heerlijk is dat? Wij herdenken dit in het nagerecht.

Ijs met chocolade

Deze maaltijd wordt aangeboden en verzorgd door inwoners van Hobrede. Met dank aan....

Waarom ik Bevrijdingsdag vier

Herman de Bruine

De bevrijding heb ik als bijna zesjarige als een gewone dag meegemaakt. Geen optochten, want die waren op die dag in onze vroegere woonplaats Santpoort niet aan de orde. Voor mij als jongetje was de bevrijding al eerder tastbaar bij de komst van een verkenningsrit met 2 Canadezen in een jeep.

Wel waren de zes maanden voor de bevrijding tamelijk heftig.

De “6 december 1944 razzia” met het zichtbaar wegvoeren van mijn vader naar het kamp Rees. Dezelfde dag nog een doorzoeking van ons huis waar mijn oom ondergedoken was maar gelukkig niet werd gevonden. Diep triest dat een buurtgenoot op de vlucht over daken en schuttingen werd doodgeschoten. Een koude winter en het gebrek aan voedsel volgde. De terugkomst van een uitgemergelde vader. Die man herkende ik als kind niet meer.

Deze ervaringen hebben een blijvende herinnering op mij gemaakt. Bevrijd zijn en dus vrijheid ervaren is 80 jaar later een onderdeel van ons leven. Vrijheid alleen al is bijzonder en wordt beschouwd als een vanzelfsprekendheid. De huidige tijd leert ons alras anders te denken. De politieke panelen verschuiven op dit moment heel snel. Hoe tegengesteld ook het begrip “vrijheid” vraagt weerbaarheid en strijdlust om dictatoriaal gedrag, extremisme en haatprekers tegemoet te treden.

Hans Visser

Waarom ik Bevrijdingsdag vier, vertel ik graag aan de hand van mijn persoonlijke ervaring. Ik ben uit 1958, geen oorlogskind, maar van de

generatie daarna. En daardoor opgegroeid en geleefd met de beleving van ouders. Om te beginnen met mijn moeder. Mijn moeder woonde in Scheveningen. Ze was in de oorlog 15 jaar toen ze een oogje kreeg op een 17-jarige jongen. Die bracht krantjes rond voor het verzet, is verraden en meegenomen de duinen in en nooit meer teruggekeerd. Mijn vader werd in de oorlog 18. Op je 18e moest je werken in Duitsland. Dat wilde hij niet en via het verzet heeft hij kunnen vluchten en is hij ondergedoken. Mijn schoonvader was in de oorlog bij de Marine Luchtvaartdienst. Nadat de Nederlandse marine in Indonesië verslagen was is hij met een vliegtuig naar Australië gevlucht en heeft daarvandaan veel missies naar Japan uitgevoerd. Hij was boordschutter in het vliegtuig, steeds in afwachting van Japanse vliegtuigen. Mijn schoonmoeder is in Indonesië met haar familie drie jaar in een jappenkamp gedetineerd geweest. Alleen omdat zij Nederlanders waren.

Moet ik nog meer zeggen, waarom ik Vrijheid belangrijk vind?

Ben Bruidegom

Mijn vader vocht in de Slag om Den Haag op 10 mei 1940 tegen een Duitse luchtlandingsdivisie met 3000 para's. We werden verrast doordat de Duitse vliegtuigen vanaf de Noordzee kwamen. Zijn officier zei niet schieten want dan schieten ze terug. Toch hielden "we" stand ondanks het inferieure wapentuig.

Mijn ouders hadden een melkzaak in de Rijnstraat in Amsterdam-Zuid. In die buurt verbleven veel (Joodse) onderduikers die via deze melkzaak zuivel verkregen. Op een kwade dag werd een vrouw aangehouden die de winkel van extra zuivel voorzag. Ze noemde de naam van mijn moeder als afleveradres. Die werd gearresteerd en op transport gezet naar Kamp Amersfoort. Nederlanders daar zeiden:

"zeg dat je in verwachting bent", in de hoop dat ze dan zou worden vrijgelaten. Enkele dagen later heeft mijn vader haar "vrijgekocht" met boter en kaas. Helaas waren er door de "moffen" onverwachte invallen in huis waardoor de hulp aan onderduikers moest worden gestaakt.

Op de foto een stukje van een Duitse parachute, een knijpkat en bonkaarten. Deze memorabilia zijn van Ben Bruidegom en zijn op 5 mei ter inzage.

Nanda Verwoerd (moeder van Gea)

Ik was bij de Bevrijding 7 jaar en ik woonde in Waverveen, Bij Mijdrecht).

Mijn grootste herinnering aan de bevrijding is het vreugdevuur op het kerkplein. Bij de boeren werden daarvoor hooibalen opgehaald en deze werden verbrand.

Mijn vader had in een ruimte in de gang een radio verstopt. Naast de radio was in die gang overigens ook een varken. Op de radio hoorden we van de bevrijding. Er was een defilé bij de burgemeester en alle kinderen werden met een vrachtwagen opgehaald om hiernaartoe te gaan. Wat ik me nog kan herinneren is dat er militairen door de straten reden. Het was een heel groot feest. Na de bevrijding is mijn vader nog een half jaar in Engeland geweest (als reservist).

Pieter Jan Hooft, Hobreeër gesneuveld in de Javazee

Pieter Jan Hooft is op 1 april 1929 geboren in de Beemster. Zijn ouders zijn op enig moment verhuisd naar Hobrede 300. Nu is dat Hobrede 17.

Pieter Jan was een leergierige jonge man, hij doorliep diverse scholen en studeerde voor machinist. Omdat zijn ouders de studie betaald hebben, heeft hij hun in 1933 de schuur achter het huis geschonken. De schuur staat er nog steeds.

Na zijn schooltijd is hij gaan varen en daardoor in Indië (het huidige Indonesië) terechtgekomen. Tussendoor heeft hij ook nog bij de marine gediend. In 1938 is hij in Indië getrouwd en in 1939 heeft hij zijn eerste kind gekregen. In 1939 heeft hij zijn ouders in Hobrede bezocht.

Na de aanval door Japan op Pearl Harbour (Hawaii) barstte het oorlogsgeweld ook in Azië los. Pieter Jan was inmiddels weer opgeroepen voor de marine. Pieter Jan wordt als Officier Marine Stoomdienst opgeroepen om op 1 maart 1942 te Tandjong Priok in te schepen op de hulpmijnenveger Endeh. In de loop van de nacht van 1 op 2 maart 1942 wordt de Endeh door een Japans eskader beschoten en tot zinken gebracht. Een deel van de opvarenden weet zich te redden in een kleine boot. Pieter Jan heeft geen geluk en vindt op 32-jarige leeftijd zijn zeemansgraf in de Javazee. Pieter Jan staat genoemd op de gedenksteen voor oorlogsslachtoffers in Oosthuizen.

Het leven in Hobrede in 40-45

De inwoners van Hobrede hebben tijdens de bezetting zwaar geleden. Aan het begin van de oorlog zijn er in Hobrede 13 of 14 veehouderijbedrijven.

Door de inundatie (onderwaterzetting) op 10 mei 1940 volgens planning en op bevel van de Nederlandse overheid, worden al deze bedrijven zwaar gedupeerd; al het land komt onder water te staan.

Weliswaar is het water in juli 1940 alweer verdwenen, maar het grasland is zwaar beschadigd. Ook de

koeien hebben door de oorlog te lijden: ze krijgen slecht voer en zijn moeilijk drachtig te krijgen. De bezetters dragen ook niet bij aan een goed landbeheer. Met voedseltransporten naar Duitsland wordt Nederland “leeggehaald”, waardoor voedselschaarste ontstaat. Er is groeiende haat bij de bevolking, het legt een kiem voor verzet. Zowel de bezetter als het verzet kennen een sluipend begin. In de loop van de oorlog worden zowel bezetting als verzet grimmiger. Het verzet ondervindt bovendien hinder van NSB'ers: je weet niet wie je wel of niet kan vertrouwen. Op het eind van de oorlog gaat het hard tegen hard.

*Hobrede in 1940. Op de foto staat de achterzijde van de toenmalige bebouwing. De fotograaf stond met zijn rug naar Kwadijk gekeerd.
Het water stond tot aan de weg, een deel van de huizen stond onder water.
De grote boerderij is nu nummer 19 en 20, het witte gebouw was de school, nu nummer 21 en 22.*

Begin maart 1944 komt de polder De Zeevang opnieuw onder water te staan, ditmaal op bevel van de bezetter. De bezetter wil door inundatie het landen van Engelse parachutisten verhinderen. Ook moeten de ramen verduisterd worden. Opnieuw moet het vee geëvacueerd worden. In Hobrede komen in het lage deel veel huizen onder water te staan. De bewoners moeten elders onderdak vinden. Sommige families gaan tijdelijk bij elkaar inwonen. Voor de inwoners van Hobrede is het een kwestie van overleven. Dit keer wordt niet de gehele Zeevang onder water gezet. Zo blijft een gedeelte van Middelie droog; een met de hand aangelegde dijk houdt het water tegen. Veehouder Hooijberg uit Hobrede kan een stuk drooggelegen weiland aan het Edammerdijkje pachten voor enkele koeien. Het overige vee van Hooijberg wordt ondergebracht in Abbekerk.

Schilderij van Dirk Nordmann: gezicht op Hobrede tijdens inundatie 1944/1945. Het water staat bijna tot aan de weg. De boerderij was tot eind jaren 50 in gebruik en is daarna gesloopt om plaats te maken voor de woningen op de nummers 12 en 13.

Moord aan de Oostdijk

Dirk Ubbels woonde in boerderij Belvliet, Oostdijk 18 in Zuidoostbeemster. Hemelsbreed 450 meter van het Dorpshuis.

Dirk Ubbels, een landbouwer en verzetsman uit Beemster, werd thuis op zijn boerderij Belvliet aan de Oostdijk doelwit van een wraakactie.

Op de avond van 4 augustus 1944 kwamen Nederlandse SS'ers naar zijn woning. Ze deden zich voor als ambtenaren van de Crisis Controle Dienst om Ubbels naar de deur te lokken. Toen hij, met zijn kleinzoon Dick op de arm, de deur

opende, werd hij direct neergeschoten en was op slag dood. Deze moord werd uitgevoerd op basis van informatie die onder meer werd doorgespeeld door de collaborerende burgemeester van Beemster die namen van verzetsmensen had verstrekt.

In het geval van Dirk Ubbels was zijn dood specifiek een wraakactie voor een overval op het distributiekantoor in Purmerend op 1 augustus 1944, waarbij het verzet distributiebonnen had buitgemaakt om onderduikers te ondersteunen.

Boerderij Belvliet in de winter van 1944

